

Η έννοια του Φωτισμού ή της Οράσεως στον άγ. Μακάριο τον Αιγύπτιο

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=87973>]

Φωτισμός ή όρασις

Είναι η βαθμίδα που ο άνθρωπος απολαμβάνει την αγιοπνευματική δωρεά της αγάπης, όταν αρνείται κάθε τι κοσμικό κατανοώντας τη ματαιότητα που περικλείει.[32] Τότε η ψυχή κινείται με ορμή προς την αγάπη του Θεού, και ο άνθρωπος απολαμβάνοντας τις άκτιστες δωρεές μπορεί πια να ωριμάζει πνευματικά μέσα στον κόσμο της θείας αγάπης[33].

Η απλότητα της ψυχικής διάθεσης στη μακαριανή θεολογία απαντάται στη διδασκαλία της “μονότροπης εὐθύτητας”. Σύμφωνα με το Μακάριο, κάθε χριστιανός επιδιώκει “τὴν μονότροπον ἐν Χριστῷ πολιτείας εὐθύτητα”,^[34] που ταυτίζεται με τη βίωση της εμπειρικής μέθεξης του Θεού. “Μονότροπος” είναι η ψυχή που φλέγεται από το θείο πόθο αναζητώντας αποκλειστικά και μόνο τη νοητή συνουσία και μυστική ένωση με το Χριστό. Μια τέτοια ψυχή δεν κυριεύεται από την αισχρότητα των λογισμών, γιατί κοινωνεί σταθερά με τον ουράνιο Νυμφίο.^[35] Η ουράνια αυτή αγάπη είναι ανόθευτη και ο θείος πόθος και έρωτας αμιγής. Όταν η σταγόνα του Αγίου Πνεύματος της θείας ζωής ενσταλάζεται στην καρδιά των

ανθρώπων πληγώνοντάς την με το θεϊκό έρωτα για τον επουράνιο βασιλιά, ο Χριστός γίνεται το μοναδικό κάλλος που έχουν διαρκώς μπροστά στα μάτια τους, το οποίο και τους απελευθερώνει από κάθε κοσμική αγάπη. Η καρδιά τους πλημμυρίζεται από εκείνο μόνο τον πόθο χωρίς να αναμειγνύεται με κανέναν άλλο.[36] Αυτή είναι και η αληθινή ελευθερία του πνεύματος· η απαγκίστρωση από κάθε γήινη προσκόλληση και βιωτική μέριμνα με στόχο την ολοκληρωτική αφιέρωση στην ερωτική αναζήτηση του Θεού. Ο μονόδρομος της ελευθερίας δεν εγκαινιάζεται, παρά μόνον όταν *“έκεῖ ὁ νοῦς πάντοτε τὴν διατριβὴν ἔχει, νενικημένος τῷ θεῷ καὶ οὐρανίῳ ἔρωτι, καὶ πόθῳ πνευματικῷ”*.[37]

Ο φιλόανθρωπος Θεός ανταποκρινόμενος στην ερωτική αναζήτηση της ψυχής, που με πόθο προσέρχεται σ’ αυτόν, ενώνεται μαζί της σ’ ένα πνεύμα, μια κράση και μια διάνοια.[38] Προϋπόθεση για τη φανέρωση του Θεού θεωρείται η «άνωθεν» αγιοπνευματική γέννηση, η οποία βεβαιώνει ότι η πράξη της υιοθεσίας είναι γεγονός[39]. Η δυνατότητα της βαθιάς σχέσης και μύχιας ένωσης του ανθρώπου με το Θεό εκφράζεται με την εικόνα του γάμου. Ο γάμος παραμένει πάντοτε δωρεά και όχι υποχρέωση, γι’ αυτό και ο χωρισμός μπορεί να συμβεί οποιαδήποτε στιγμή. Αυτό είναι και το ιδιαίτερο γνώρισμα της μυστικής κοινωνίας που πραγματοποιείται στο δεύτερο στάδιο της πνευματικής ζωής, το οποίο σύμφωνα με την ορολογία του αγίου ονομάζεται φωτισμός ή όρασις.

[Συνεχίζεται]

[32] Όμιλαιο Πνευματικαὶ Δ’, PG 34, 484 A και H. Dörries, ό.π., 4,14 σσ. 37-38: *“Ἡ ψυχὴ ἄρνησαμένη τὸν κόσμον, καὶ τὸν Κύριον μόνον ποθήσασα... δεξαμένη ἐκεῖνο τὸ ἐπουράνιο πῦρ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος· τότε ἐξ ἀληθείας πάσης ἀγάπης κόσμου λύεται... καὶ πάντα περισσὰ ἡγεῖται, πρὸς μόνον τὸν ἐπουράνιον Νυμφίον ὃν ἐδέξατο, ἀναπαυομένη ἐν τῇ ζεύσει καὶ ἀρρήτῳ αὐτοῦ ἀγάπῃ”*.

[33] Όμιλαιο Πνευματικαὶ Ε’, PG 34, 505 B και H. Dörries, ό.π., 5,6 σ. 55.

[34] Ἐπιστολὴ Μεγάλῃ καὶ πάνυ ὠφέλιμος, PG 34, 416 C.

[35] Ἐπιστολὴ Μεγάλῃ καὶ πάνυ ὠφέλιμος, PG 34, 416 CD: *“ἢ... τοιαύτη ψυχὴ... μηκέτι κυριευομένη ὑπὸ τῆς αἰσχροτήτος τῶν λογισμῶν... μόνου δηλαδὴ τοῦ ἐπουρανίου νυμφίου κοινωνεῖ, ὡς αὐτὴ ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει, ἵνα τολμήσας εἶπω, τὴν πρὸς αὐτὸν ὡς ὠραίαν νοητὴν καὶ μυστικὴν συνουσίαν κατὰ τὴν ἄφθαρτον συνάφειαν τῆς ἐν ἁγιασμῷ κοινωνίας”*.

[36] Ὅμιλῳ Πνευματικῷ Ε΄, PG 34, 500 CD και H. Dörries, ό.π., 5,6 σσ. 50-51.

[37] Ὅμιλῳ Πνευματικῷ Δ΄, PG 34,484 C και H. Dörries, ό.π., 4,15 σ. 38.

[38] Ὅμιλῳ Πνευματικῷ ΜΣΤ΄, PG 34, 793 CD και H. Dörries, ό.π., 46,3 σ. 302:
“τοῦτο καὶ ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ποιεῖ ἐπὶ τῇ προσερχομένη καὶ αὐτὸν ἐπιποθοῦσα
ψυχῇ... κολλᾶται τῇ διανοίᾳ αὐτῆς, καὶ γίνεται μετ’ αὐτῆς εἰς ἓν πνεῦμα, καὶ εἰς
μίαν κρᾶσιν, καὶ εἰς μίαν διάνοιαν γίνονται ἡ ψυχὴ καὶ ὁ Κύριος”.

[39] Ὅμιλῳ Πνευματικῷ ΙΗ΄, PG 34, 640 A και H. Dörries, ό.π., 18,7 σ. 180.